

Kosztolányi-talány Szabadkán

2026/04/22

A szabadkai Kosztolányi Dezső Tehetséggondozó Gimnázium meghívására tartott *Kosztolányi-talány* címmel előadást a költőre emlékezve 2026. március 27-én Hicsik Dóra, a Könyvtári Intézet munkatársa, aki évek óta kutatja a költő szabadkai gyökereit.

[1]

A szabadkai Kosztolányi Dezső Tehetséggondozó Gimnázium meghívására tartott *Kosztolányi-talány* címmel előadást a költőre emlékezve 2026. március 27-én Hicsik Dóra,

a Könyvtári Intézet munkatársa, aki évek óta kutatja a költő szabadkai gyökereit.

Kosztolányi Dezső 1885. március 29-én született Szabadkán. Minden év márciusában programok idézik fel a város szülöttének emlékét, hiszen ő is azt vallotta: „Én csak abban a túlvilági életben hiszek, amit az emlékezés biztosít számunkra.” Kosztolányinak több szobra és emléktáblája is áll a városban, a kulturális emlékezetben azonban mindmáig nem kapta meg az őt megillető helyet. Ezért is fontos minden megmozdulás, amely tudatosítja a szabadkaiakban, milyen fontos dolog a rá való tudatos emlékezés.

Hicsik Dóra előadásában azokra a szabadkai eseményekre és személyekre fókuszált, akik fontos szerepet tölthettek be Kosztolányi Dezső életében: a családi legendákra, a Kosztolányi és a Törley család kapcsolatára, a korabeli gimnazisták életére. A költő családjának élete nyomon követhető a Szabadkai Történelmi Levéltár irataiból. Az ott őrzött anyakönyvekből kiderül például, hogy az újszülött megkapta keresztszüleinek, Hofbauer Istvánnak és Oravec Izabellának a keresztnévét is, így lett Dezső István Izabella. A Kosztolányi család lakhelye a központban található Damjanich utcában volt, de Kosztolányi Dezső öccse az onnan távol eső Petőfi utcában született, mert a család akkoriban ott élt, ugyanis a nagypapa nem tudta elviselni az elsőszülött unoka gyakori sírását. Korabeli visszaemlékezések írnak arról is, hogy a nagypapa, Kosztolányi Ágoston Amerikából hozott mesés vagyona csupán családi mendemonda, s úgy jutott a jól jövedelmező rőfösüzlethez, hogy elvette a tulajdonos lányát feleségül.

Az előadáson elhangzott, miért lett apjának, Kosztolányi Árpádnak keresztapja Törley Bálint, de szó esett arról is, milyen szórakozásuk volt a múlt századfordulón a gimnazistáknak, és mi az alapja az *Aranysárkány* című regény öngyilkos diákokról szóló részének. Az előadás célja az volt, hogy felkeltse az érdeklődést a város híres szülötte iránt, emellett pedig egy kicsit Kosztolányi szemével is nézzék Szabadkát, hiszen Sárszeg néven irodalmi helyszín lett.

Az előadásra a Szabadkai Városi Múzeumban került sor, mert ebben az intézményben őrzik a szabadkai gimnázium önképzőkörének 1874 és 1914 közötti jegyzőkönyveit. Ezek a **nemrégiben előkerült dokumentumok** fontos irodalomtörténeti adatokat tartalmaznak az egykor nagy hírű intézmény diákjairól, köztük Kosztolányi Dezsőről és unokatestvéréről, Csáth Gézaról. Irodalomkutatók foglalkoztak azzal az 1902. november eleji önképzőköri üléssel, amely botrányba fulladt, és aminek következtében a költőt kizárták az intézményből.

Eddig csak közvetve, részleteiben ismerhették ezt a dokumentumot, hiszen csak átiratban szerepelt egy-egy tanulmánykötetben, az 1980-as évek óta azonban ismeretlen helyen lappangott. 2020-ban kerültek elő a Szabadkai Városi Múzeum régészeti osztályáról, ahol egy *Nosza-Gyöngypart* címkéjű doboz rejtette a négy füzetet. A 2021-ben *Izmos irodalmi kötelékben* címmel megjelentetett, jegyzetekkel, tanulmánnyal ellátott jegyzőkönyvek betekintést nyújtanak a korabeli gimnazisták mindennapjaiba, érdeklődési körükbe, emellett megismerhetjük belőle Kosztolányi Árpád és Dezső első irodalmi próbálkozásait is.

Az előadás után a diákok megnézhatték, megfoghatták az eredeti füzeteket, s megismerkedhettek azokkal az előzményekkel, amelyek megelőzték a költő önképzőköri botrányát.

2026/04/22 - 13:34

Forrás webcím: https://oszk.hu/hirek/kosztolanyi-talany-szabadkan_260327

Hivatkozások:

[1] https://oszk.hu/sites/default/files/Hicsik_D%C3%B3ra_Szabadka_2026.jpg

[2] <https://oszk.hu/category/foszotar-es-pozicionalo/hirek>

[3] <https://oszk.hu/category/foszotar-es-pozicionalo/hirek-cimlapon>